

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1993 Nr. 31

A. TITEL

Verdrag betreffende veiligheid bij het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid (Verdrag Nr. 170) aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar zevenenzestigste zitting; Genève, 25 juni 1990

B. TEKST

De tekst van het Verdrag is geplaatst in *Trb.* 1990, 152.

C. VERTALING

Verdrag betreffende veiligheid bij het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid

De Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie,

Door de Raad van Beheer van het Internationaal Arbeidsbureau bijeengeroepen te Genève, en aldaar bijeengekomen op 6 juni 1990, in haar zevenenzeventigste Zitting;

Gelet op de internationale arbeidsverdragen en -aanbevelingen op dit terrein, en in het bijzonder op het Verdrag en de Aanbeveling betreffende benzeen 1971, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende beroepskanker 1974, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende het werkmilieu (luchtverontreiniging, lawaai en trillingen), 1977, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende beroepsveiligheid en gezondheid, 1981, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende bedrijfsgezondheidsdiensten, 1985, het Verdrag en de Aanbeveling betreffende asbest, 1986, en de lijst van beroepsziekten zoals gewijzigd in 1980, gehecht aan het Verdrag betreffende arbeidsongevallen, 1964 en

Gelet op het feit dat de bescherming van werknemers tegen de schadelijke effecten van chemische stoffen ook de bescherming van de bevolking en van het milieu verhoogt, en

Gelet op het feit dat de werknemers behoefte hebben aan, en recht hebben op, informatie over de chemische stoffen die zij bij hun werk gebruiken, en

Overwegende dat het van groot belang is om door chemische stoffen veroorzaakte ziekten en ongevallen bij de arbeid te voorkomen of te verminderen door:

- a. er voor te zorgen dat alle chemische stoffen worden getoetst op hun risico's,
- b. de werkgevers een methode te verschaffen om van leveranciers informatie te verkrijgen over de chemische stoffen die bij het werk worden gebruikt zodat zij doeltreffende programma's kunnen uitvoeren om de werknemers te beschermen tegen de risico's van chemische stoffen.
- c. de werknemers informatie te verschaffen over de chemische stoffen op hun werkplek, en over passende voorzorgsmaatregelen zodat zij met vrucht betrokken kunnen zijn bij beschermingsprogramma's.
- d. uitgangspunten voor deze programma's vast te stellen om er voor te zorgen dat chemische stoffen op een veilige wijze worden gebruikt, en

In aanmerking nemend de behoefte aan samenwerking in het kader van het Internationaal Programma inzake chemische veiligheid tussen de Internationale Arbeidsorganisatie, het Milieuprogramma van de Verenigde Naties en de Wereldgezondheidsorganisatie, alsmede met de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties en de Industriële Ontwikkelingsorganisatie van de Verenigde Naties, en gelet op de akten, codes en richtlijnen die door deze organisaties worden gepubliceerd, en

Besloten hebbend tot het aannemen van bepaalde voorstellen betreffende veiligheid bij het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid, welk onderwerp als vijfde punt op de agenda van de Zitting staat, en

Vastgesteld hebbend dat deze voorstellen de vorm zullen aannemen van een internationaal verdrag;

neemt heden, de vijftiende juni van het jaar negentienhonderdnegentig het volgende verdrag aan, dat kan worden aangehaald als Verdrag betreffende chemische stoffen, 1990.

DEEL I. BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN EN TOEPASSINGSGEBIED

Artikel 1

1. Dit Verdrag is van toepassing op alle takken van economische bedrijvigheid waarin chemische stoffen worden gebruikt.

2. Na raadpleging van de meest betrokken representatieve organisaties van werkgevers en werknemers, en op basis van een beoordeling van de betrokken risico's en van de toe te passen beschermingsmaatregelen, kan de bevoegde autoriteit van een Lid dat dit Verdrag bekrachtigt

a. bepaalde takken van economische bedrijvigheid, ondernemingen of produkten van de toepassing van het Verdrag of van bepaalde bepalingen daarvan uitsluiten, wanneer:

- i. zich bijzondere problemen van omvangrijke aard voordoen; en
- ii. het niveau van bescherming dat ingevolge de nationale wetgeving en de nationale praktijk geboden wordt, over het geheel genomen niet lager is dan hetgeen zou voortvloeien uit de volledige toepassing van de bepalingen van het Verdrag;

en dient deze bevoegde autoriteit

b. bijzondere maatregelen te treffen om vertrouwelijke informatie te beschermen waarvan de bekendmaking aan een concurrent, schade zou kunnen berokkenen aan het bedrijf van een werkgever, zolang de veiligheid en de gezondheid van de werknemers daardoor niet in het geding komen.

3. Dit Verdrag is niet van toepassing op artikelen die de werknemers onder normale of redelijk voorzienbare omstandigheden van gebruik niet blootstellen aan een gevaarlijke chemische stof.

4. Dit Verdrag is niet van toepassing op organismen, maar wel op chemische stoffen die zijn verkregen uit organismen.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit Verdrag:

a. wordt onder de term „chemische stoffen” verstaan: elementen en verbindingen en mengsels daarvan, zowel natuurlijke als synthetische;

b. wordt onder de term „gevaarlijke chemische stof” mede begrepen: elke chemische stof die is geclassificeerd als gevaarlijk in overeenstemming met artikel 6 of waarover informatie bestaat die afdoende aangeeft dat de chemische stof gevaarlijk is;

c. wordt onder de term „gebruik van chemische stoffen bij de arbeid” verstaan: elke arbeidsverrichting die een werknemer zou kunnen blootstellen aan een chemische stof, met inbegrip van:

- i. de productie van chemische stoffen;

- ii. de verwerking van chemische stoffen;
 - iii. de opslag van chemische stoffen;
 - iv. het vervoer van chemische stoffen;
 - v. de afvoer en verwerking van chemische afvalstoffen;
 - vi. het vrijkomen van chemische stoffen als gevolg van arbeidsverrichtingen;
 - vii. het onderhoud, herstel en schoonmaken van installaties en houders voor chemische stoffen;
- d. wordt onder de term „takken van economische bedrijvigheid” verstaan: alle takken waarin werknemers zijn tewerkgesteld, met inbegrip van de overheidsdienst;
- e. wordt onder de term „artikel” verstaan: een voorwerp dat bij zijn vervaardiging naar een bepaald model of ontwerp is gevormd of dat zijn natuurlijke gedaante heeft, en waarvan het gebruik in die vorm geheel of gedeeltelijk afhankelijk is van zijn model of ontwerp;
- f. wordt onder de term „werknemersvertegenwoordigers” verstaan: personen die als zodanig zijn erkend door de nationale wetgeving en praktijk, in overeenstemming met het Verdrag betreffende werknemersvertegenwoordigers, 1971.

DEEL II. ALGEMENE BEGINSLEN

Artikel 3

De meest betrokken representatieve organisaties van werkgevers en werknemers dienen te worden geraadpleegd over de ter uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag te nemen maatregelen.

Artikel 4

Rekening houdend met de nationale omstandigheden en praktijk en in overleg met de meest representatieve organisaties van werkgevers en werknemers, dient elk Lid een samenhangend beleid inzake veiligheid bij het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid te formuleren, tot uitvoering te brengen, en op geregelde tijden te herzien.

Artikel 5

De bevoegde autoriteit dient de bevoegdheid te hebben om, indien dat gerechtvaardigd is om redenen van veiligheid en gezondheid, het gebruik van bepaalde gevaarlijke chemische stoffen te verbieden of te beperken, of voorafgaande kennisgeving en vergunning te verlangen voor die chemische stoffen worden gebruikt.

DEEL III. CLASSIFICATIE EN DAAROP BETREKKING HEBBENDE MAATREGELEN

Artikel 6

Classificatiesystemen

1. Geëigende systemen en specifieke criteria voor de classificatie van alle chemische stoffen naar soort en mate van de eraan verbonden fysieke gevaren en gevaren voor de gezondheid, alsmede voor het beoordelen van de juistheid van de informatie die nodig is om vast te stellen of een chemische stof gevaarlijk is, dienen te worden vastgesteld door de bevoegde autoriteit of door een door de bevoegde autoriteit goedgekeurde of erkende instantie, in overeenstemming met nationale en internationale normen.

2. De gevaarlijke eigenschappen van mengsels samengesteld uit twee of meer chemische stoffen kunnen worden vastgesteld door beoordelingen gebaseerd op de gevaren verbonden aan de chemische stoffen waaruit zij zijn samengesteld.

3. Wat betreft het vervoer dienen deze systemen en criteria rekening te houden met de aanbevelingen van de Verenigde Naties over het vervoer van gevaarlijke stoffen.

4. De classificatiesystemen en hun toepassing dienen geleidelijk te worden uitgebreid.

Artikel 7

Etiketteren en merken

1. Alle chemische stoffen dienen zodanig te worden gemerkt dat zij kunnen worden geïdentificeerd.

2. Gevaarlijke chemische stoffen dienen bovendien van een voor de werknemers gemakkelijk te begrijpen etiket te worden voorzien, teneinde wezenlijke informatie te verschaffen over hun classificatie, over de gevaren die zij met zich mee brengen en over de voorzorgsmaatregelen die met het oog op de veiligheid in acht dienen te worden genomen.

3. (1) De eisen waaraan het merken en etiketteren van chemische stoffen, zoals bedoeld in het eerste en tweede lid van dit artikel, moeten voldoen, dienen te worden vastgesteld door de bevoegde autoriteit of door een door de bevoegde autoriteit goedgekeurde en erkende instantie, in overeenstemming met nationale en internationale normen.

(2) Wat betreft het vervoer dienen deze eisen rekening te houden met de Aanbevelingen van de Verenigde Naties over het vervoer van gevaarlijke stoffen.

Artikel 8

Informatiebladen over chemische stoffen

1. Voor gevaarlijke chemische stoffen dienen aan de werkgevers informatiebladen over chemische stoffen te worden geleverd die uitvoerige essentiële informatie bevatten over hun identiteit, leverancier, classificatie, gevaren, voorzorgsmaatregelen en voorschriften bij noodgevallen.

2. Criteria voor het opstellen van informatiebladen over chemische stoffen dienen te worden vastgesteld door de bevoegde autoriteit of door een door de bevoegde autoriteit goedgekeurde en erkende instantie, in overeenstemming met nationale en internationale normen.

3. De chemische of gebruikelijke naam die wordt gebruikt om een chemische stof te identificeren op het informatieblad over chemische stoffen, dient dezelfde te zijn als die welke wordt gebruikt op het etiket.

Artikel 9

Verantwoordelijkheden van de leveranciers

1. Leveranciers van chemische stoffen, om het even of zij fabrikanten, importeurs of tussenhandelaars zijn, dienen er voor te zorgen dat:

- die chemische stoffen zijn geclassificeerd in overeenstemming met artikel 6 op basis van kennis van hun eigenschappen en van een onderzoek naar de beschikbare informatie of zijn beoordeeld in overeenstemming met het derde lid van dit artikel;

- die chemische stoffen zodanig zijn gemerkt dat zij kunnen worden geïdentificeerd in overeenstemming met artikel 7, eerste lid;

- gevaarlijke chemische stoffen die zij leveren zijn voorzien van een etiket in overeenstemming met artikel 7, tweede lid;

- informatiebladen over chemische stoffen worden opgesteld voor die gevaarlijke chemische stoffen, in overeenstemming met artikel 8, eerste lid, en dat zij aan de werkgevers worden geleverd.

2. Leveranciers van gevaarlijke chemische stoffen dienen er voor te zorgen dat herziene etiketten en informatiebladen over chemische stoffen worden opgesteld en worden geleverd aan de werkgevers, volgens een methode die overeenstemt met de nationale wetgeving en praktijk, telkens wanneer nieuwe, ter zake doende informatie over veiligheid en gezondheid beschikbaar komt.

3. Leveranciers van chemische stoffen die nog niet zijn geclassificeerd in overeenstemming met artikel 6, dienen de chemische stoffen die zij leveren te identificeren en de eigenschappen van deze chemische stoffen te beoordelen op basis van een onderzoek naar de

beschikbare informatie om te bepalen of het gevaarlijke chemische stoffen zijn.

DEEL IV. VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE WERKGEVERS

Artikel 10

Identificatie

1. De werkgevers dienen er voor te zorgen dat alle chemische stoffen die bij het werk worden gebruikt, geëtiketteerd of gemerkt zijn zoals voorzien in artikel 7 en dat de informatiebladen over chemische stoffen geleverd zijn zoals voorzien in artikel 8 en beschikbaar worden gesteld aan de werknemers en hun vertegenwoordigers.

2. Werkgevers die chemische stoffen ontvangen die niet geëtiketteerd of gemerkt zijn zoals voorzien in artikel 7, of waarvoor geen informatiebladen over chemische stoffen zoals voorzien in artikel 8 zijn geleverd, dienen zich de desbetreffende informatie te verschaffen bij de leverancier of uit andere redelijk toegankelijke bronnen en mogen deze chemische stoffen niet gebruiken voordat die informatie is verkregen.

3. De werkgevers dienen er voor te zorgen dat alleen chemische stoffen worden gebruikt die geclassificeerd zijn in overeenstemming met artikel 9, derde lid, en die geëtiketteerd of gemerkt zijn in overeenstemming met artikel 7 en dat alle noodzakelijke voorzorgsmaatregelen in acht worden genomen wanneer deze worden gebruikt.

4. Werkgevers dienen een lijst bij te houden van gevaarlijke chemische stoffen die op de werkplek worden gebruikt, verwijzend naar de desbetreffende informatiebladen over chemische stoffen. Deze lijst dient toegankelijk te zijn voor alle betrokken werknemers en hun vertegenwoordigers.

Artikel 11

Het overbrengen van chemische stoffen

De werkgevers dienen er voor te zorgen dat, wanneer chemische stoffen worden overgebracht in andere houders of installaties, de inhoud zodanig wordt aangegeven dat de werknemers worden geïnformeerd over hun identiteit, over alle gevaren die het gebruik ervan met zich mee brengt en alle voorzorgsmaatregelen die met het oog op de veiligheid in acht dienen te worden genomen.

Artikel 12

Blootstelling

De werkgevers dienen:

- a. er voor te zorgen dat de werknemers niet worden blootgesteld aan chemische stoffen boven de limieten of andere blootstellingscriteria die voor de beoordeling van en het toezicht op de arbeidsomstandigheden zijn vastgesteld door de bevoegde autoriteit of door een door de bevoegde autoriteit goedgekeurde en erkende instantie, in overeenstemming met de nationale en internationale normen;
- b. de blootstelling van de werknemers aan gevaarlijke chemische stoffen te evalueren;
- c. de blootstelling van de werknemers aan gevaarlijke chemische stoffen te bewaken en te registreren wanneer dat noodzakelijk is om de veiligheid en gezondheid van de werknemers te waarborgen of wanneer de bevoegde autoriteit dat voorschrijft;
- d. er voor te zorgen dat de geregistreerde gegevens betreffende de bewaking van het fysieke arbeidsmilieu en van de blootstelling van de werknemers die gevaarlijke stoffen gebruiken, worden bewaard gedurende een periode voorgeschreven door de bevoegde autoriteit en toegankelijk zijn voor de werknemers en hun vertegenwoordigers.

Artikel 13

Bedrijfsvoering

1. De werkgevers dienen zich een oordeel te vormen van de risico's die voortvloeien uit het gebruik van chemische stoffen bij het werk, en dienen de werknemers tegen die risico's te beschermen met passende middelen, met name:
 - a. door de keuze van chemische stoffen die het risico wegnemen of zo klein mogelijk maken;
 - b. door de keuze van technieken die het risico wegnemen of zo klein mogelijk maken;
 - c. door het toepassen van doeltreffende technische voorzorgsmaatregelen;
 - d. door werkmethoden en -praktijken die het risico wegnemen of zo klein mogelijk maken in te voeren;
 - e. door het toepassen van doeltreffende maatregelen die schoon werken bevorderen;
 - f. door, wanneer de hiervoor genoemde maatregelen niet voldoende zijn, zonder kosten voor de werknemer uitrusting en kleding voor persoonlijke bescherming beschikbaar te stellen en volgens de regels te onderhouden en maatregelen om er voor te zorgen dat deze worden gebruikt, toe te passen.
2. De werkgevers dienen:
 - a. de blootstelling aan gevaarlijke chemische stoffen te beperken zodat de veiligheid en gezondheid van de werknemers worden beschermd;
 - b. eerste hulp beschikbaar te stellen;

c. voorzieningen te treffen om het hoofd te bieden aan noodsituaties.

Artikel 14

Afval

Gevaarlijke chemische stoffen die niet langer nodig zijn en houders die zijn leeggemaakt maar resten van gevaarlijke chemische stoffen kunnen bevatten, dienen op zodanige wijze te worden verwerkt of afgevoerd dat de risico's voor de veiligheid en gezondheid en het milieu worden weggenomen of zoveel mogelijk beperkt, in overeenstemming met de nationale wetgeving en praktijk.

Artikel 15

Informatie en scholing

De werkgevers dienen:

a. de werknemers te informeren over de gevaren die verbonden zijn aan de blootstelling aan chemische stoffen die in gebruik zijn op de werkplek;

b. de werknemers te leren hoe de informatie te verkrijgen en te gebruiken die wordt verschaft op etiketten en informatiebladen over chemische stoffen;

c. de informatiebladen over chemische stoffen te gebruiken, evenals informatie die specifiek is voor de werkplek, als grondslag voor het opstellen van instructies, waar nodig schriftelijk, voor de werknemers;

d. op een permanente basis de werknemers te scholen in werkwijzen en procedures die moeten worden gevolgd voor de veiligheid bij het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid.

Artikel 16

Samenwerking

De werkgevers dienen bij het nakomen van hun verantwoordelijkheden zo nauw mogelijk samen te werken met de werknemers of hun vertegenwoordigers met betrekking tot de veiligheid bij het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid.

DEEL V. PLICHTEN VAN DE WERKNEMERS

Artikel 17

1. De werknemers dienen zo nauw mogelijk samen te werken met hun werkgevers bij het nakomen van hun verantwoordelijkheden en

alle procedures en werkwijzen met betrekking tot de veiligheid bij het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid na te leven.

2. De werknemers dienen al het redelijke te doen om de risico's voor henzelf en anderen bij het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid weg te nemen of zoveel mogelijk te beperken.

DEEL VI. RECHTEN VAN DE WERKNEMERS EN HUN VERTEGENWOORDIGERS

Artikel 18

1. De werknemers dienen het recht te hebben zich te verwijderen van gevaar dat voortkomt uit het gebruik van chemische stoffen wanneer zij een redelijke grond hebben om aan te nemen dat er een ernstig gevaar dreigt voor hun veiligheid of gezondheid en dienen dit onmiddellijk aan hun chef te melden.

2. Werknemers die zich verwijderen van gevaar in overeenstemming met de bepalingen van het voorgaande lid of die gebruik maken van enig ander recht op grond van dit Verdrag, dienen te worden beschermd tegen ongerechtvaardigde gevolgen.

3. De betrokken werknemers en hun vertegenwoordigers dienen recht te hebben op:

a. informatie over de identiteit van chemische stoffen die bij de arbeid worden gebruikt, de gevaarlijke eigenschappen van die chemische stoffen, de te treffen voorzorgsmaatregelen, de opleiding en de scholing;

b. de informatie die voorkomt op etiketten en merken;

c. de informatiebladen over chemische stoffen;

d. alle andere informatie die op grond van dit Verdrag beschikbaar gehouden moet worden.

4. Wanneer de bekendmaking van de specifieke identiteit van een bestanddeel van een chemisch mengsel aan een concurrent, schade aan het bedrijf van de werkgever zou kunnen berokkenen, mag de werkgever, bij het verschaffen van de informatie voorzien in het derde lid, die identiteit beschermen op een wijze die is goedgekeurd door de bevoegde autoriteit in overeenstemming met artikel 1, tweede lid, letter b.

DEEL VII. VERANTWOORDELIJKHEID VAN EXPORTERENDE LANDEN

Artikel 19

Wanneer in een exporterende Lidstaat het gebruik van een gevaarlijke chemische stof geheel of gedeeltelijk is verboden om redenen van veiligheid en gezondheid bij de arbeid, dient dit feit alsmede de desbetreffende redenen door de Lidstaat ter kennis te worden gebracht van elk land waarnaar deze exporteert.

Artikel 20

De formele bekrachtigingen van dit Verdrag worden aan de Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau medege-deeld en door hem geregistreerd.

Artikel 21

1. Dit Verdrag is slechts verbindend voor de Leden van de Internationale Arbeidsorganisatie die hun bekrachtiging door de Directeur-Generaal hebben doen registreren.

2. Het treedt in werking twaalf maanden na de datum waarop de bekrachtigingen van twee Leden door de Directeur-Generaal zijn geregistreerd.

3. Vervolgens treedt dit Verdrag voor ieder Lid in werking twaalf maanden na de datum waarop zijn bekrachtiging is geregistreerd.

Artikel 22

1. Elk Lid dat dit Verdrag heeft bekrachtigd, kan het opzeggen na afloop van een termijn van tien jaar na de datum waarop het Verdrag voor het eerst in werking is getreden, door middel van een aan de Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau gerichte en door deze geregistreeerde verklaring. De opzegging wordt eerst van kracht een jaar na de datum waarop zij is geregistreerd.

2. Elk Lid dat dit Verdrag heeft bekrachtigd en niet binnen een jaar na afloop van de termijn van tien jaar als bedoeld in het vorige lid, gebruik maakt van de bevoegdheid tot opzegging, voorzien in dit artikel, is voor een nieuwe termijn van tien jaar gebonden en kan daarna dit Verdrag opzeggen na afloop van elke termijn van tien jaar op de voorwaarden, voorzien in dit artikel.

Artikel 23

1. De Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau stelt alle Leden van de Internationale Arbeidsorganisatie in kennis van de registratie van alle bekrachtigingen en opzeggingen, die hem door de leden van de Organisatie zijn medege-deeld.

2. Bij kennisgeving aan de Leden van de Organisatie van de registratie van de tweede hem medege-deelde bekrachtiging, vestigt de Directeur-Generaal de aandacht van de Leden van de Organisatie op de datum waarop dit Verdrag in werking treedt.

Artikel 24

De Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau doet aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties mededeling, ter registratie in overeenstemming met het bepaalde in artikel 102 van het Handvest der Verenigde Naties, van de volledige bijzonderheden omtrent alle bekrachtigingen en opzeggingen die hij overeenkomstig de bepalingen van de voorgaande artikelen heeft geregistreerd.

Artikel 25

De Raad van Beheer van het Internationaal Arbeidsbureau brengt, telkens wanneer deze dit noodzakelijk acht, aan de Algemene Conferentie verslag uit over de toepassing van dit Verdrag en onderzoekt of het wenselijk is de gehele of gedeeltelijke herziening ervan op de agenda van de Conferentie te plaatsen.

Artikel 26

1. Indien de Conferentie een nieuw verdrag aanneemt, houdende gehele of gedeeltelijke herziening van dit Verdrag zal, tenzij het nieuwe verdrag anders bepaalt:

a. bekrachtiging door een Lid van het nieuwe verdrag, houdende herziening, van rechtswege onmiddellijke opzegging van dit verdrag ten gevolge hebben, niettegenstaande het bepaalde in artikel 22 hierboven, onder voorbehoud evenwel dat het nieuwe verdrag, houdende herziening, in werking is getreden.

b. met ingang van de datum waarop het nieuwe verdrag, houdende herziening, in werking is getreden, dit Verdrag niet langer door de Leden kunnen worden bekrachtigd.

2. Dit Verdrag blijft echter in elk geval naar vorm en inhoud van kracht voor de Leden die het hebben bekrachtigd en die het nieuwe verdrag, houdende herziening, niet hebben bekrachtigd.

Artikel 27

De Engelse en de Franse tekst van dit Verdrag zijn gelijkelijk authentiek.

De voorgaande tekst is de authentieke tekst van het Verdrag naar behoren aangenomen door de Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie tijdens haar zeventenzeventigste zitting, welke werd gehouden te Genève en voor gesloten werd verklaard op de zeventwintigste juni 1990.

TEN BLIJKE WAARVAN wij onze handtekening hebben geplaatst op de zeventwintigste juni 1990.

De Voorzitter van de Conferentie,

(w.g.) JORGE TRIACA

De Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau,

(w.g.) MICHEL HANSENNE

D. PARLEMENT

Zie *Trb.* 1990, 152.

E. BEKRACHTIGING

In overeenstemming met artikel 20 van het Verdrag hebben de volgende Staten een akte van bekrachtiging bij de Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau nedergelegd:

Mexico	17 september 1992
Zweden	4 november 1992

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van het Verdrag zullen ingevolge artikel 21, tweede lid, op 4 november 1993 voor Mexico en Zweden in werking treden.

J. GEGEVENS

Zie *Trb.* 1990, 152.

Voor het op 22 juni 1981 te Genève tot stand gekomen Verdrag Nr. 155 betreffende arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu zie ook *Trb.* 1991, 165.

De vertaling van de op 25 juni 1990 te Genève tot stand gekomen Aanbeveling 177 betreffende veiligheid bij het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid luidt als volgt:

Aanbeveling betreffende veiligheid bij het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid

De Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie,

Door de Raad van Beheer van het Internationaal Arbeidsbureau bijeengeroepen te Genève, en aldaar bijeengekomen op 6 juni 1990, in haar zeventenzeventigste Zitting;

Besloten hebbend tot het aannemen van bepaalde voorstellen betreffende het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid, welk onderwerp als vijfde punt op de agenda van de Zitting staat, en

Vastgesteld hebbend dat deze voorstellen de vorm zullen aannemen van een Aanbeveling in aanvulling op het Verdrag betreffende chemische stoffen, 1990;

neemt heden, de vijftiengste juni van het jaar negentienhonderdnegentig de volgende Aanbeveling aan, die kan worden aangehaald als Aanbeveling betreffende chemische stoffen, 1990.

I. ALGEMENE BEPALINGEN

1. De bepalingen van deze Aanbeveling behoren te worden toegepast in samenhang met die van het Verdrag betreffende chemische stoffen, 1990 (hierna te noemen „het Verdrag”).

2. De meest representatieve organisaties van de betrokken werkgevers en werknemers behoren te worden geraadpleegd over de te nemen maatregelen teneinde gevolg te geven aan de bepalingen van deze Aanbeveling.

3. De bevoegde autoriteit behoort te specificeren aan welke categorieën werknemers het om redenen van veiligheid en gezondheid niet is toegestaan bepaalde chemische stoffen te gebruiken of deze alleen te gebruiken onder voorwaarden vastgesteld in overeenstemming met de nationale wetgeving.

4. De bepalingen van deze Aanbeveling behoren eveneens van toepassing te zijn op de zelfstandigen die door de nationale wetgeving als zodanig kunnen worden aangewezen.

5. De bijzondere bepalingen die door de bevoegde autoriteit worden vastgesteld om vertrouwelijke informatie te beschermen in overeenstemming met artikel 1, tweede lid, letter b, en artikel 18, vierde lid, van het Verdrag, behoren:

a. de bekendmaking van vertrouwelijke informatie te beperken tot diegenen die deze informatie nodig hebben in verband met de veiligheid en de gezondheid van de werknemers;

b. er voor te zorgen dat degenen die vertrouwelijke informatie verkrijgen er mee instemmen deze informatie alleen te gebruiken om op te treden wanneer dat nodig is voor veiligheid en gezondheid en voor het overige de vertrouwelijkheid te beschermen;

c. er voor te zorgen dat van belang zijnde vertrouwelijke informatie in noodgevallen onmiddellijk bekend wordt gemaakt;

d. te voorzien in procedures volgens welke onmiddellijk de geldigheid van aanspraken op vertrouwelijkheid, alsmede de noodzaak voor het achterhouden van informatie, kan worden getoetst wanneer er onenigheid is over bekendmaking.

II. CLASSIFICATIE EN DAAROP BETREKKING HEBBENDE MAATREGELEN

Classificatie

6. De criteria voor de classificatie van chemische stoffen vastgesteld in overeenstemming met artikel 6, eerste lid, van het Verdrag behoren te zijn gebaseerd op de kenmerken van de chemische stoffen, met inbegrip van:

- a. de giftige eigenschappen, met inbegrip van zowel de acute als de chronische effecten op de gezondheid van alle delen van het lichaam;
- b. de chemische of fysische kenmerken, met inbegrip van brandbaarheid, explosiviteit, en de kans op oxydatie en gevaarlijke reacties;
- c. de corrosieve en irriterende eigenschappen;
- d. de allergische en sensibiliserende effecten;
- e. de kankerverwekkende effecten;
- f. de teratogene en mutagene effecten;
- g. de effecten op het voortplantingsstelsel;

7. (1) Voor zover redelijk uitvoerbaar behoort de bevoegde autoriteit een officiële lijst samen te stellen en op geregelde tijden bij te stellen van chemische elementen en verbindingen die bij de arbeid gebruikt worden, samen met van belang zijnde informatie over de risico's.

(2) Voor chemische elementen en verbindingen die nog niet zijn opgenomen in de officiële lijst, behoort van de fabrikanten of importeurs, tenzij zij daarvan vrijgesteld zijn, te worden verlangd dat zij, voor elk gebruik bij de arbeid, de informatie die nodig is voor het bijhouden van de lijst ter beschikking stellen van de bevoegde autoriteit op een manier die verenigbaar is met de bescherming van vertrouwelijke informatie in overeenstemming met artikel 1, tweede lid, letter b, van het Verdrag.

Etiketteren en merken

8. (1) De voorschriften voor het etiketteren en merken van chemische stoffen, vastgesteld in overeenstemming met artikel 7 van het Verdrag, behoren ertoe te strekken dat personen die chemische stoffen verwerken of gebruiken, deze stoffen zowel bij ontvangst als gebruik kunnen herkennen en van elkaar kunnen onderscheiden, zodat ze veilig kunnen worden gebruikt.

(2) De voorschriften voor het etiketteren van gevaarlijke chemische stoffen behoren, in overeenstemming met bestaande nationale en internationale stelsels, betrekking te hebben op:

- a. de informatie die moet worden vermeld op het etiket waaronder waar passend:
 - i. de handelsbenamingen;
 - ii. de identiteit van de chemische stof;

- iii. de naam, het adres en het telefoonnummer van de leverancier;
- iv. de gevaar-symbolen;
- v. de aard van de bijzondere risico's verbonden aan het gebruik van de chemische stof;
- vi. de voorzorgsmaatregelen met het oog op de veiligheid;
- vii. de identificatie van de produktieserie;
- viii. de mededeling dat een informatieblad over chemische stoffen met aanvullende informatie bij de werkgever verkrijgbaar is;
- ix. de classificering volgens het door de bevoegde autoriteit vastgestelde stelsel;
- b. de leesbaarheid, de duurzaamheid en het formaat van het etiket;
- c. de uniformiteit van etiketten en symbolen, met inbegrip van de gebruikte kleuren.

(3) Het etiket dient gemakkelijk te begrijpen te zijn door de werknemers.

(4) In geval van chemische stoffen die niet vallen onder het voorafgaande nummer 2 mag het merken worden beperkt tot de identiteit van de chemische stof.

9. Wanneer het gelet op het formaat van de houder of de aard van de verpakking niet mogelijk is om een chemische stof te etiketteren of te merken, behoren andere doeltreffende herkenningmiddelen te worden gebruikt zoals bijvoorbeeld labels of begeleidingsformulieren. In elk geval behoren op alle houders met gevaarlijke chemische stoffen de gevaren van de inhoud te zijn aangegeven met geëigende woorden of symbolen.

Informatiebladen over chemische stoffen

10. (1) De criteria voor het opstellen van informatiebladen over chemische stoffen voor gevaarlijke chemische stoffen behoren te waarborgen dat deze bladen onder meer essentiële informatie bevatten over, wanneer van toepassing, de volgende onderwerpen:

- a. identificatie van de chemische stof en het bedrijf (met inbegrip van de naam van de chemische stof in het handelsverkeer of in het gewone taalgebruik en informatie over de leverancier of producent);
- b. samenstelling/informatie over de bestanddelen (zodanig, dat deze duidelijk zijn te identificeren ten behoeve van een beoordeling van de gevaren);
- c. aard van de gevaren;
- d. maatregelen voor eerste hulp;
- e. maatregelen bij brand;
- f. maatregelen wanneer de stof per ongeluk vrij komt;
- g. gebruik en opslag;
- h. beperking van de blootstelling/persoonlijke bescherming (waaronder mogelijke methoden om blootstelling op de werkplek onder controle te houden);

- i. fysische en chemische eigenschappen;
- j. stabiliteit en reactiviteit;
- k. toxicologische informatie (met inbegrip van de mogelijke wegen waarlangs de stof het lichaam kan binnendringen en de mogelijkheid dat de stof interactie vertoont met de effecten van andere chemische stoffen (synergisme) of gevaren bij het werk);
- l. ecologische informatie;
- m. gegevens over het afvoeren van de stof;
- n. informatie over het vervoer;
- o. informatie over officiële voorschriften;
- p. overige informatie (met inbegrip van de datum waarop het informatieblad over chemische stoffen is opgesteld).

2. Wanneer de namen of de relatieve hoeveelheden van de bestanddelen bedoeld in bovenstaand nummer 1, letter b, vertrouwelijke informatie vormen, mogen deze in overeenstemming met artikel 1, tweede lid, letter b, van het Verdrag worden weggelaten uit het informatieblad over chemische stoffen. In overeenstemming met paragraaf 5 van deze Aanbeveling behoort de informatie op verzoek schriftelijk te worden bekendgemaakt aan de bevoegde autoriteit en aan de betrokken werkgevers, werknemers en hun vertegenwoordigers die er mee instemmen deze informatie alleen te gebruiken voor de bescherming van de veiligheid en gezondheid van de werknemers en deze niet anderszins bekend te maken.

III. VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN WERKGEVERS

Toezicht op de blootstelling

11. (1) Wanneer werknemers worden blootgesteld aan gevaarlijke chemische stoffen behoort van de werkgever te worden verlangd dat deze:

- a. de blootstelling aan die chemische stoffen beperkt ter bescherming van de gezondheid van de werknemers;
- b. de concentratie van chemische stoffen in de lucht op de werkplek zonodig bepaalt, bewaakt en registreert.

(2) De werknemers en hun vertegenwoordigers en de bevoegde autoriteit behoren toegang te hebben tot deze geregistreerde gegevens.

(3) De werkgevers behoren de geregistreerde gegevens voorzien in deze paragraaf te bewaren gedurende een door de bevoegde autoriteit vastgestelde periode.

Bedrijfsvoering op de werkplek

12. (1) De werkgevers behoren maatregelen te treffen om de werknemers te beschermen tegen de gevaren die voortvloeien uit het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid; deze maatregelen behoren gebaseerd te zijn op criteria vastgesteld ingevolge de paragrafen 13 tot en met 16 hieronder.

(2) In overeenstemming met de Tripartiete beginselverklaring betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid, aangenomen door de Raad van Beheer van het Internationaal Arbeidsbureau, behoort een nationale of internationale onderneming met meer dan een vestiging zonder onderscheid veiligheidsmaatregelen te treffen met het oog op het voorkomen van en het toezicht houden op de gezondheidsrisico's van blootstelling aan gevaarlijke chemische stoffen bij de arbeid en het beschermen van de werknemers tegen deze risico's in al hun vestigingen ongeacht de plaats of het land waar deze zich bevinden.

13. De bevoegde autoriteit behoort er voor te zorgen dat veiligheidscriteria en maatregelen worden vastgesteld voor het gebruik van gevaarlijke chemische stoffen met inbegrip van, voorzover van toepassing:

a. het risico van acute of chronische ziekten als gevolg van het binnendringen in het lichaam door inademing, opneming via de huid of door inslikken;

b. het risico van letsel of ziekte bij huid- of oogcontact;

c. het risico van letsel bij brand, ontploffing of andere gebeurtenissen die voortvloeien uit de fysische eigenschappen of chemische reacties;

d. de te nemen voorzorgsmaatregelen:

i. de keuze van chemische stoffen die deze risico's wegnemen of zo klein mogelijk maken;

ii. de keuze van processen, technieken en installaties die deze risico's wegnemen of zo klein mogelijk maken;

iii. het toepassen en op een behoorlijke wijze handhaven van technische voorzorgsmaatregelen;

iv. het kiezen van werkmethoden en praktijken die deze risico's beperken of zo klein mogelijk maken;

v. het invoeren van doeltreffende maatregelen op het gebied van de persoonlijke hygiëne en het beschikbaar stellen van toereikende sanitaire voorzieningen;

vi. het beschikbaar stellen, onderhouden en gebruiken van doeltreffende persoonlijke beschermingsmiddelen en beschermende kleding zonder kosten voor de werknemer, wanneer de hierboven genoemde maatregelen niet voldoende zijn gebleken om deze risico's weg te nemen;

vii. het gebruik van aanwijsborden en signalen;

viii. doeltreffende voorbereidingen voor noodsituaties.

14. De bevoegde autoriteit behoort er voor te zorgen dat veiligheidscriteria worden vastgesteld voor de opslag van gevaarlijke chemische stoffen, met inbegrip van, voorzover van toepassing, bepalingen betreffende:

- a. de chemische stoffen die bij elkaar kunnen worden opgeslagen en die welke gescheiden moeten worden opgeslagen;
- b. de eigenschappen en de hoeveelheden van de chemische stoffen die opgeslagen kunnen worden;
- c. de beveiliging en de situering van en de toegang tot opslagplaatsen;
- d. de constructie, de aard en de ongeschondenheid van de houders voor de opslag;
- e. het vullen en legen van de houders voor de opslag;
- f. de voorschriften voor het etiketteren en opnieuw etiketteren;
- g. voorzorgsmaatregelen ter voorkoming van per ongeluk vrijkomen, brand, ontploffing en chemische reacties;
- h. de temperatuur, de vochtigheid en de ventilatie;
- i. voorzorgsmaatregelen en procedures in geval van morsen;
- j. procedures in geval van nood;
- k. de mogelijke fysische en chemische veranderingen in opgeslagen chemische stoffen.

15. De bevoegde autoriteit behoort er voor te zorgen dat criteria, verenigbaar met nationale of internationale vervoersregels, worden vastgesteld voor de veiligheid van werknemers die betrokken zijn bij het vervoer van gevaarlijke chemische stoffen, met inbegrip van, voorzover van toepassing, bepalingen betreffende:

- a. de eigenschappen en de hoeveelheden van de te vervoeren chemische stoffen;
- b. de aard, de ongeschondenheid en de beveiliging van verpakkingen en houders die worden gebruikt bij het vervoer, met inbegrip van pijpleidingen;
- c. de kenmerken waaraan het voertuig waarmee vervoerd wordt, moet voldoen;
- d. de te volgen routes;
- e. de scholing en de opleiding van het vervoerspersoneel;
- f. de voorschriften aangaande etikettering;
- g. het laden en lossen;
- h. de te volgen procedures in geval van morsen.

16. (1) De bevoegde autoriteit behoort er voor te zorgen dat in overeenstemming met nationale of internationale regels aangaande de afvoer van gevaarlijk afval, criteria worden vastgesteld voor de procedures die moeten worden gevolgd bij de afvoer en verwerking van gevaarlijke chemische stoffen en gevaarlijke afvalstoffen met het oog op de veiligheid van de werknemers.

(2) Deze eisen behoren, voorzover van toepassing, bepalingen te bevatten betreffende:

- a. de wijze waarop afvalstoffen geïdentificeerd moeten worden;
- b. de behandeling van besmette houders;
- c. de identificatie, de constructie, de aard, de stevigheid en de beveiliging van afvalhouders;
- d. de gevolgen voor de arbeidsomstandigheden;
- e. de afbakening van stortplaatsen;
- f. het beschikbaar stellen, onderhouden en gebruiken van persoonlijke beschermingsmiddelen en -kleding;
- g. de methode van afvoer of verwerking.

17. De criteria voor het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid, vastgesteld in overeenstemming met de bepalingen van het Verdrag en deze Aanbeveling, behoren zoveel mogelijk verenigbaar te zijn met de bescherming van de bevolking en van het milieu en met alle tot dat doel vastgestelde criteria.

Medisch toezicht

18. (1) Van de werkgever of van de instelling die daar op grond van nationale wetgeving en praktijk toe bevoegd is, behoort te worden verlangd dat deze, op een manier die overeenstemt met nationale wetgeving en praktijk, het medisch toezicht verzorgt dat nodig is:

- a. voor het beoordelen van de gezondheidstoestand van de werknemers in verband met risico's veroorzaakt door blootstelling aan chemische stoffen;
- b. voor de diagnose in geval van met het werk verband houdende ziekten of letsels die worden veroorzaakt door blootstelling aan gevaarlijke chemische stoffen.

(2) Wanneer de resultaten van medische tests of onderzoeken klinische of preklinische effecten laten zien, behoren er maatregelen te worden getroffen om blootstelling van de betrokken werknemers te voorkomen of te beperken en verdere verslechtering van hun gezondheidstoestand te voorkomen.

(3) De resultaten van medische onderzoeken behoren te worden gebruikt voor het bepalen van de gezondheidstoestand in verband met de blootstelling aan chemische stoffen, en behoren niet te worden gebruikt om de werknemer ongunstiger te behandelen.

(4) Dossiers betreffende het medisch toezicht op werknemers behoren gedurende een door de bevoegde autoriteit voorgeschreven periode en door die autoriteit aangewezen personen te worden bewaard.

(5) Werknemers behoren persoonlijk of door tussenkomst van hun eigen arts toegang te hebben tot hun eigen medische dossiers.

(6) De vertrouwelijkheid van persoonlijke medische dossiers be-

hoort in acht te worden genomen in overeenstemming met algemeen aanvaarde beginselen van medische ethiek.

(7) De resultaten van medische onderzoeken behoren duidelijk te worden uitgelegd aan de betrokken werknemers.

(8) De werknemers en hun vertegenwoordigers behoren toegang te hebben tot de resultaten van studies die gebaseerd zijn op medische dossiers, indien de individuele werknemers daaruit niet herkenbaar zijn.

(9) De gegevens van medische dossiers behoren beschikbaar te zijn voor het opstellen van geëigende gezondheidsstatistieken en het instellen van geëigende epidemiologische studies, op voorwaarde dat de anonimiteit bewaard blijft, wanneer dat dienstig kan zijn voor het herkennen en beheersen van beroepsziekten.

Eerste hulp en noodgevallen

19. In overeenstemming met alle voorschriften die door de bevoegde autoriteit zijn vastgesteld, behoort van werkgevers te worden verlangd dat deze zorgen voor procedures, met inbegrip van voorzieningen voor eerste hulp, inzake hoe te handelen in noodgevallen en bij ongelukken als gevolg van het gebruik van gevaarlijke chemische stoffen bij de arbeid, en voor scholing van de werknemers in deze procedures.

IV. SAMENWERKING

20. De werkgevers, de werknemers en hun vertegenwoordigers behoren zo nauw mogelijk samen te werken bij de toepassing van maatregelen die ingevolge deze Aanbeveling worden voorgeschreven.

21. Van de werknemers behoort te worden verlangd dat zij:

a. zoveel mogelijk zorg dragen voor hun eigen veiligheid en gezondheid en die van anderen die door hun doen en laten bij de arbeid kunnen worden getroffen, in overeenstemming met hun scholing en met de instructies die hun werkgever gegeven heeft;

b. alle middelen die voor de bescherming van henzelf of van anderen ter beschikking zijn gesteld op de juiste wijze gebruiken;

c. iedere situatie die naar hun mening risico zou kunnen opleveren, en waaraan zij zelf niet goed het hoofd kunnen bieden onmiddellijk aan hun chef te melden;

22. Reclamemateriaal over gevaarlijke chemische stoffen bedoeld voor gebruik bij de arbeid behoort de aandacht te vestigen op de gevaren en de noodzaak voorzorgsmaatregelen te nemen.

23. Leveranciers behoren op verzoek werkgevers van alle beschikbare informatie te voorzien die nodig is voor het beoordelen van alle ongewone gevaren die zich als gevolg van een bijzonder gebruik van een chemische stof bij de arbeid kunnen voordoen.

Rechten van de werknemers

24. (1) De werknemers en hun vertegenwoordigers behoren het recht te hebben om:

a. informatiebladen over chemische stoffen en andere informatie van de werkgever te verkrijgen om hen in staat te stellen in samenwerking met hun werkgever passende voorzorgsmaatregelen te treffen om de werknemers te beschermen tegen de risico's die het gebruik van gevaarlijke chemische stoffen bij de arbeid met zich meebrengt;

b. hun werkgever of de bevoegde autoriteit te vragen om een onderzoek in te stellen naar mogelijke risico's die voortvloeien uit het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid.

(2) Wanneer de gevraagde informatie vertrouwelijk is in overeenstemming met artikel 1, tweede lid, letter b, en artikel 18, vierde lid, van het Verdrag, mogen werkgevers van de werknemers en van hun vertegenwoordigers verlangen om het gebruik van deze informatie te beperken tot het bepalen van en het beperken van mogelijke risico's als gevolg van het gebruik van chemische stoffen bij het werk, en redelijke maatregelen te treffen om er voor te zorgen dat deze informatie niet bekend wordt aan mogelijke concurrenten.

(3) In overeenstemming met de Tripartiete beginselverklaring betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid, behoren multinationale ondernemingen op verzoek aan de betrokken werknemers, hun vertegenwoordigers, de bevoegde autoriteit en aan werkgevers- en werknemersorganisaties in elk land waarin zij werkzaam zijn, informatie beschikbaar te stellen over de normen en procedures die zij in andere landen in acht nemen met betrekking tot het gebruik van de gevaarlijke chemische stoffen die worden toegepast bij hun werkzaamheden in de betrokken plaats.

25. (1) De werknemers behoren het recht te hebben:

a. mogelijke gevaren die voortvloeien uit het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid onder de aandacht te brengen van hun vertegenwoordigers, de werkgever of van de bevoegde autoriteit;

b. zich te verwijderen van gevaar dat voortkomt uit het gebruik van chemische stoffen wanneer zij een redelijke grond hebben om aan te nemen dat er een ernstig gevaar dreigt voor hun veiligheid of gezondheid, en behoren dit onmiddellijk aan hun chef te melden;

c. in het geval van een gezondheidsomstandigheid, zoals een overgevoeligheid voor een chemische stof, die een verhoogde kans op schade door een gevaarlijke chemische stof voor hen met zich mee brengt, op vervangend werk waarbij de betrokken chemische stof niet wordt gebruikt, indien dergelijk werk beschikbaar is en indien de betrokken werknemers aan de opleidingseisen daarvoor voldoen of redelijkerwijs daarvoor opgeleid kunnen worden;

d. op een schadeloosstelling indien een situatie zoals bedoeld in nummer 1, letter c, verlies van werk ten gevolge heeft;

e. op passende medische behandeling en schadeloosstelling voor letsel en ziekte als gevolg van het gebruik van chemische stoffen bij de arbeid.

(2) Werknemers die zich verwijderd hebben van gevaar in overeenstemming met de bepalingen van nummer 1, letter b, of die gebruik maken van enig ander recht op grond van deze Aanbeveling behoren te worden beschermd tegen ongerechtvaardigde gevolgen.

(3) Wanneer werknemers zich verwijderd hebben van gevaar in overeenstemming met nummer 1, letter b, behoort de werkgever in samenwerking met de werknemers en hun vertegenwoordigers het risico onmiddellijk te onderzoeken en alle noodzakelijke maatregelen te nemen om het te verhelpen.

(4) Werkneemsters behoren in het geval van zwangerschap of wanneer zij een kind zogen recht te hebben op vervangend werk dat niet het gebruik van of blootstelling aan chemische stoffen die gevaarlijk zijn voor de gezondheid van het ongeboren kind of van de zuigeling met zich mee brengt, indien ander werk beschikbaar is, en zij behoren het recht te hebben op terugkeer naar hun vorige functie te gelegener tijd.

26. De werknemers behoren:

a. informatie te krijgen over de classificatie en etikettering van chemische stoffen en over informatiebladen over chemische stoffen in vormen en talen die zij gemakkelijk kunnen begrijpen;

b. informatie te krijgen over de gevaren die kunnen voortvloeien uit het gebruik van gevaarlijke chemische stoffen bij de arbeid;

c. schriftelijke of mondelinge instructies te krijgen, gebaseerd op het informatieblad over chemische stoffen en wanneer passend toegespitst op de werkplek;

d. Scholing en zonodig bijscholing in de beschikbare methoden voor het voorkomen en beperken van, en voor het beschermen tegen deze risico's, met inbegrip van de juiste methoden van opslag, vervoer en afvalverwerking en ook in noodmaatregelen en in eerste hulp.

De voorgaande tekst is de authentieke tekst van de Aanbeveling naar behoren aangenomen door de Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie tijdens haar zevenenzeventigste zitting, welke werd gehouden te Genève en voor gesloten werd verklaard op de zevenentwintigste juni 1990.

TEN BLIJKE WAARVAN wij onze handtekening hebben geplaatst op de zevenentwintigste juni 1990.

De Voorzitter van de Conferentie,

(w.g.) JORGE TRIACA

De Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau,
(w.g.) MICHEL HANSENNE

Uitgegeven de *drieëntwintigste* februari 1993.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

P. H. KOOIJMANS